ROOS

DE THEODORETO CLEMENTIS ET
EUSEBII COMPILATORE

DE THEODORETO CLEMENTIS ET EUSEBII COMPILATORE.

DISSERTATIO INAUGURALIS PHILOLOGICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS
IN
UNIVERSITATE FRIDERICIANA HALENSI
CUM VITEBERGENSI CONSOCIATA
AD
SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
RITE CAPESSENDOS
UNA CUM THESIBUS PROPOSITIS
DIE XXX. M. JANUARII A. MDCCCLXXXIII. HORA XII.
PUBLICE DEFENDET

AUCTOR
CAROLUS ROOS,
FRANCOFURTENSIS.

ADVERSARIORUM PARTES SUSCIPIENT:
H. JUNGBLUT, DR. PHIL.
E. SCHULZE, SEM. PHILOL. SEN.

HALIS SAXONUM
FORMIS DESCRIPSIT E. KARRAS.
MDCCCLXXXIII.

Praefatio.

Theodoretus episcopus Cyrensis „Curationem affectionum Graecarum" notissimum suum opus circa annos 429—434 conscripsit (cf. Iuliani librorum contra Christianos quae supersunt rec. ill. Neumann, Lipsiae 1880 p. 92 sq.). Quid secutus sit, cum duodecim illos sermones ederet, ipse in praefatione exposuit (cf. Neumann l. c.): saepe se in paganos incidisse qui fidem Christianam deriderent, imprimis de apostolis ut hominibus incultis et barbaris contumeliose dicerent cultumque martyrum ludibrio haberent, nonnumquam autem Christianos ἁπλοῖς ἤθεσι κεχρημένους fallerent. Qua de causa se falsas istas criminationes ταῖς Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων χρώμενον μαρτυρίαις refellere conatum esse. Eo igitur factum est, ut episcopus Cyrensis in hoc libro amplam Graecorum philosophiae et litterarum scientiam ostenderet. Sed quicumque libros apologeticos Christianorum, praesertim Eusebii et Clementis opera, inspexit, statim animadvertit Theodoretum in opere suo instituendo morem patrum ecclesiasticorum illorum secutum opera doctrinae plena priorum scriptorum passim expilavisse. Neque mirabitur, cum ipse Eusebius, vir ceteroquin veritatem amans, interdum fontes suos celavisset [1]), Theodoretum fontes doctrinae suae omnino occultare studuisse. Quo de illius aetatis more Luzacius (Lectt. Att. II 32 p. 295 et 299) [2]) recte iudicavit, cum diceret et Theodoretum et Cyrillum et alios item „Patres" qui illorum aut proxima aetate vixerunt, suam qua splenderent

[1]) cf. Freudenthal, Hellenistische Studien 1—2, p. 6—7.

[2]) Luzacii verba attulit Gaisfordius in praefatione editionis Graec. aff. cur. p. XVII. XXI.

philosophiae Graecae [et litterarum Graecarum] notitiam non ex ipsis hausisse fontibus, sed ex Theophilo Antiocheno, Clemente Alexandrino atque Eusebio. Itaque Theodoretus de Clementis libris omnino in Aff. Graec. cur. tacet: ad Eusebii libros praeparationis evangelicae semel lectorem ablegat p. 35, 22; ceterum, quamvis hosce libros ubique fere in usus suos adhibuerit, de illis tacet, omniaque velut ex sua ipsius penu depromit. Praeterea virum sanctum nonnumquam contra candorem et aequitatem et meliorem veri scientiam peccavisse, exemplo praeclaro demonstravit l. c. Luzacius, cuius verba conferas. Concessit tamen vir ille doctissimus Theodoretum illos scriptores, qui post Constantini Magni vixerunt aetatem, Porphyrium imprimis diligenter legisse inque suos usus convertisse. Et Neumannus (l. c. p. 90—91) probare studuit certe Iuliani imperatoris libros contra Christianos scriptos a Theodoreto lectos esse. Num haec iudicia in Aff. Graec. cur. habeant quo commendentur, accuratiore de eius operis fontibus quaestione instituta diiudicandum erit. Nobis hoc loco de Clemente et Eusebio agentibus id potissimum curandum videtur, ut ea omnia quae his patribus ecclesiasticis debeat, a ceteris doctrinae vestigiis segregemus. Qua de causa ipsis quaestionibus indicem locorum praemisi, quo patefactum iri spero, quam multa ex illis descripserit. Quibus ex fontibus reliqua hauserit, altera de Theodoreto commentatione quaeremus. Tamen iam in hoc indice paucos locos Cyrilli operis contra Iulianum conscripti apposui, ut Cyrillo et Theodoreto multa communia esse cognoscas. Persuasum enim mihi est, Theodoretum et Cyrillum uno quodam fonte nobis non servato usos esse, ex quo praeter alia inprimis Porphyrii philosophiae historiam exscripserunt. Conferas quaeso Nauckii „opuscula tria Porphyrii“: non dubito quin quicumque apud eum fragmenta historiae philosophae perlegerit, mihi concedat casu vix fieri potuisse, ut Theodoretus ex iisdem tantum eius historiae locis, quos Cyrillus exscripsit, excerpta quaedam afferret. Atque quoniam ea Theodoretus ex Cyrillo sumere non potuit, valde probabile mihi videtur ex communi quodam fonte utrumque historiae philosophae cognitionem hausisse. Sed de ea quaestione fusius nobis in altera commentatione disserendum erit. Hic liceat mihi pauca de indice praemonere.

Non solum eos Eusebii et Clementis locos, quos ipsos Theodoretum compilavisse puto, appinxi, sed etiam multos alios, qui similia tantum atque Theodoretus exhibent (eos saepius litteris „cf." significavi). Neque enim de omnibus praesertim Clementis singulis locis pro certo affirmari potest, eos ipsos Theodoretum exscripsisse, cum is sine dubio etiam in operibus deperditis apologetarum quorundam, dico eorum qui Porphyrium impugnaverunt, ut Eusebius, aut Iulianum, ut Theodorus Mopsuestanus, Theodoreti magister [1]), permulta legeret, quae illi ex Clemente sumpserant. Ubi autem Theodoreto Clementina quae exhibet ex Eusebio haurire licuit, utriusque paginarum numeros posui; et uncis inclusi eos Clementis locos, qui non in Stromatis reperiuntur. Nam cum Theodoretus cetera illius opera nusquam citet et quae in Curatione ex iis deprompta legantur, ex Eusebii praeparatione evangelica describere potuerit, ei opera illa ut Protrepticum et Paedagogum cognita fuisse negaverim. Locorum ex Homero citatorum rationem non habui, quia Theodoretus ipse Homerum (et fortasse Hesiodum) legisse videtur (qua de re vide alteram commentationem). Denique signum ? apposui ad eos Theodoreti locos, de quibus quaerenti mihi unde fluxerint reperire non contigit, aut de quibus dubitari posse aut debere existimavi. Haec sunt, quae lectorem benevolum indicem perlegentem tenere velim.

---

[1]) cf. Schroeckh, Christl. Kirchengeschichte, 18, p. 357.

INDEX LOCORUM.

Editionibus usus sum hisce: Theodoreti Graecarum aff. cur. ed. Gaisford (citabo pagg. Sylburg.), Eusebii praeparat. evang. ed. Gaisford (pagg. Viger.), Clementis opp. ed. Dindorf, de qua edit. vide de Lagarde, Goett. gel. Anz. 1870 p. 801, (citabo pagg. Potterianas). Cetera opp. eccles. ex editione Migniana citabo.

35, 6 sqq. ?
36, 13—18 vide p. 57, 16. 62. 63, 42.
36, 41—45 Clem. 718 Eus. 681 d.
36, 48 vid. 57, 17.
36, 49—52 Eus. 529 a.
37, 31—35 Eus. 753 b et 755 a.
37, 36—42 Eus. 766 a.
37, 50—51 Clem. 411; extat ap. Eus. 411 a, cf. 527 a.
38, 38 Cyrill. 818.
38, 50—39 (vid. p. 37, 30) Eus. 753 b.
39, 8—23 (vid. 25, 25) Eus. 27 c. 28 a. 29 c.
42, 2—33 (vid. 39, 10) Eus. 29 c. 45 b—46 d. 50 b. 56 d. 57 a.
42, 43—43, 18 ?
43, 21—36 (vide 12, 35) Eus. 692 cd.
43, 36—48 Eus. lib. II. III.
43, 55—44, 32 Eus. 76 c.
44, 40 sqq. (Plato, Cratyl. 401) ?
45, 1—18 Eus. 44 d—51 b. 109 a —113 b.
45, 19—30 Eus. 78.
45, 31—46, 17 (?).
46, 20—25 Clem. 485.
46, 26—34 Eus. 84 d. 89 b.
46, 35—40 Eus. 640 c.
46, 40—47, 10 Eus. 187 c. 188 c, et 94 b.
47, 14—29 Eus. 173 a.
47, 30 [cf. Clem. 35].
47, 38—52 Eus. 174 b.
48, 18—49, 2 Eus. 197 d et 199 b.
49, 10—14 cf. Eus. 703 d. 559 d.
49, 25 (?)
49, 26—36 Clem. 714; extat ap. Eus. 678 d.
49, 37—42 cf. Clem. 811.
49, 45—48 Clem. 691.
49, 51—50, 8 Clem. 692.
51, 30—50 Eus. lib. II. III.
53, 43—54, 2 Eus. lib. II. III.
55, 1—9 Clem. 701—702 Eus. 549 d; extat ap. Eus. 670.
55, 34—36 Clem. 702 ap. Eus. 670.
56, 10—21 cf. Clem. 631.
57, 3—11 Aëtius (Diels p. 284).
57, 18—60, 4 (ad 57, 17—23 cf. 36, 45) Aëtius (Diels 284—362).
60, 8—10 Clem. 646.
60, 17—29 Eus. 744.
60, 30—61, 10 Eus. 853.
61, 31—38 Eus. 542.
61, 44—50 (vid. 109, 54) Clem. 691.
62, 1—7 Eus. 542 d.
62, 17—31 (ad 62, 27 v. 27, 40) cf. Eus. 557 d Clem. 692.
62, 31—41 Eus. 558 c.
62, 49 ? (Eur. Phoeniss. v. 549) cf. Eus. 259 c.
63, 4—32 Euseb. 559 a. 560. 562 b.
63, 43—45 vide 36, 13.
63, 46—64, 3 Clem. 519.
64, 23—25 Clem. 693 Eus. 530 c Cyrill. 908.
66, 47—67 ? cf. Aëtius (Diels p. 384—385).
68, 8 cf. Clem. 345.

70, 32—38 (Hesiod. opp. et dies 410 et 413) Eus. 781c.
70, 46—71, 15 ? ad 70, 47 cf. 22, 10 et 141, 25.
71, 15—27 Clem. 517.
71, 27—29 vid. p. 157.
71, 30—38 Clem. 518.
71, 38—43 Clem. 571 extr.
72, 8 cf. Clem. 651 Eus. 855bc.
72, 9—73, 40 Aëtius (Diels 386—393).
73, 42—74, 8 Eus. 820d. 821c. 822b. 823c.
74, 8—21 (?)
74, 21—39 Eus. 600cd.
74, 44 vid. 85, 45 et 87, 7.
75, 1—22 Eus. 634d.
75, 22—76, 7 Eus. 642—644; cf. 640.
76, 26—77, 16 Eus. 551b–553c.
77, 27—45 ?
79, 37—50 ? vid. 8, 2. 80, 28. 172, 15.
80, 12 Clem. 352.
80, 22—30 Clem. 350.
80, 52—81, 7 cf. Clem. 352—353.
81, 53—82, 2 Clem. 364.
83, 28—30 et 42—48 (Plato, Phaedrus?).
84, 34—37 ?
85, 42—52 vid. 87, 7.
86, 1—18 vid. 37, 30.
86, 19—87, 12 Eus. 254d sq. et 263c sq.
87, 12—17 cf. Eus. 818.
87, 17—41 Aëtius (Diels 321).
87, 43—46 Clem. 726; extat ap. Eus. 687.
87, 47—88, 30 Clem. 843 et 842.
88, 45—50 Clem. 708; extat ap. Eus. 674b.
88, 51—89, 5 Clem. 721; extat ap. Eus. 683d.
89, 15—20 Clem. 708; extat ap. Eus. 674b.
89, 21—40 Eus. 531a.
89, 45—90, 7 Eus. 578c.
90, 41—91, 5 Eus. 628bd. 630a.
91, 10—30 Eus. 589a.
91, 32—92, 2 Eus. 595b.
93, 2—7 Eus. 605c.
93, 8—53 Eus. 630c. 631b. 633bc. 634a. 635d.
95, 28—32 Clem. 731.
95, 28—32 (Plato, Apol. 41c) ?
95, 45—47 Eus. 799b; cf. 801a.
95, 47—96, 3 (Plotin. En. III 2. 1 p. 254a) ?
96, 24—46 (Plotin. l. c. 256f. 257d sq.) ?
96, 50—99, 7 (Plotin. l. c. 258—263) ?
102, 10—23 Clem. 747.
103, 15—17 (?).
103, 42—104 cf. Eus. 58b. 65a. 62d.
104 cf. Eus. 72c. 67b. 53a.
104, 41 cf. Clem. 847.
108, 21—109, 9 Eus. 28c. 29b. 151a sq. 155b. 157a.
109, 10—13 ?
109, 32—44 Clem. 717 Eus. 680 [Clem. 63].

109, 47—52 cf. Eus. 692 Cyrill. 556.

109, 54—110, 3 (vid. p. 61, 45) Clem. 691.

110. 19—21 Clem. 345.

110, 25—30 cf. Cyrill. 961 (Porphyr. phil. hist., vita Pythag. p. 42 [p. 30 ed. Nauck]; cf. Plutarch. de Iside et Osiride p. 354).

113, 1—13 Eus. 604 b.

113, 14 (Isocrates 13 A) ?

113, 30—45 Eus. 56 d.

114 ? (Apollodor. III 10. 3).

115, 3—4 ? (Demosth. XIX 158 p. 390).

115, 13—31 (vid. 141, 27) Eus. 230 bc.

115, 31—33 cf. [Clem. 43] Eus. 72 b.

115, 42—51 [Clem. 39—40] Eus. 71 a Cyrill. 1028.

116, 2 ? (Thucyd. lib. II).

116, 19 cf. Cyrill. 1017.

116, 42—48 Eus. 792 ab.

117, 1—11 cf. Clem. 640. 632.

117, 32—36 cf. Clem. 571. 586.

117, 37—118 ?

118, 1—3 Clem. 630.

118, 3—12 cf. Eus. 568 d: cf. Clem. 519. 580.

118, 16—19 Clem. 519.

118, 20—24 ? cf. Clem. 518 extr.

118, 25—27 Clem. 630.

118, 27—32 Clem. 518.

118, 32—40 Eus. 663.

118, 40—51 ? (Plato, Cratylus 397).

119, 10—15 (vid. 171, 2) Clem. 647.

119, 20—26 Clem. 587 et 714 (Eus. 678 b).

119, 30—40 Eus. 575 b.

119, 52—120, 8 Eus. 660 bd. 661 a.

120, 8—11 (Plato, Apol. 41c) ?

120, 12—19 (Plato, Apol. 30) ?

120, 30—45 Clem. 589.

120, 46 sqq. (?)

122, 49 vide 104, 1.

124, 1—3 cf. Clem. 365 extr. 422. 439.

124, 3—17 ? cf. Eus. 619 b.

124, 17—20 cf. Clem. 422.

124, 25—33 Eus. 222 b.

124, 35—125 ?

126 ?

129, 11 sqq. Eus. 11 d.

129, 31—42 Eus. 706.

130, 1—4 Eus. 708 a.

130, 4—9 ? (Herodot. I 8).

130, 10—17 Eus. 708 ab.

130, 28—44 Eus. 708 bc.

131, 18 ?

131, 20—33 Eus. 709 a.

131, 49—132, 2 Eus. 710 c.

132, 11—23 Eus. 711 d—712 a.

135, 50 (vid. 42, 25) cf. Eus. 61 c—67.

136, 26—37 Eus. 185 a.

136, 51—137, 10 Eus. 185 b cf. 187.

137, 25—43 Eus. 205 b. 207 extr. 241 d cf. 236 d.

137, 51—138, 5 Eus. 236 d. 237 a.

138, 5—10 cf. Eus. 145.
138, 11—21 Eus. 147d. 148.
138, 22—40 Eus. 166b. 168cd.
138, 40—45 Eus. 143d.
138, 50—139, 10 Eus. 137c.
139, 11—25 Eus. 193d. 194b. 195c.
139, 35—140, 2 Eus. 208d. 209. 210c. 211b. 212.
140, 2—6 vid. Theod. hist. eccl. III et Gaisford. ad hunc locum.
140, 7—13 Eus. 215cd. 216.
140, 19—40 Eus. 216d.
140, 45—141, 2 Eus. 219a. 220c. 222bc.
141, 12—23 Eus. 224d et 227cd.
141, 25 vid. 22, 10 et 70, 46.
141, 26—30 (vid. 115, 14) Eus. 230c.
141, 32—36 Eus. 233d.
141, 40—47 Eus. 239c.
141, 50—142 Eus. lib. V et VI, cf. p. 262.
142, 25—35 (vid. p. 136, 1) cf. Eus. 61c—67 [Clem. 10—11].
142, 40 Theodor. hist. eccl. III 6.
151, 17 ? (Herodot. I 81).
151, 40—50 cf. Clem. 619.
152, 18—48 cf. Clem. 495. 497 extr. 498. 499—500.
152, 46—48 vid. 168, 22.
153, 16—38 ? cf. Clem. 499. 496.
153, 39—44 Clem. 574.
153, 45—154, 22 ? cf. Clem. 495. 497. 700. 703.
154, 22—155, 36 (ad 155, 23 cf. 118, 5 et Clem. 580) Eus. 567c—568d.
155, 36—52 Eus. 577b.
156, 10—47 Eus. 579c sqq.
156, 51—157, 10 Eus. 659a et 661c.
157, 22—38 Eus. 697a—c.
158, 20—33 Eus. 697c.
158, 45 vid. 159, 17 sq.
158, 46—49 Eus. 698.
159, 2—25 Eus. 563a.
159, 31—46 Eus. 563d.
162, 51—53 ? cf. Cyrill. 792.
168, 10—16 Clem. 499—500.
168, 22—30 Eus. 605b cf. Clem. 500.
168, 35 ?
168, 47—169, 14 Clem. 706—707 extat ap. Eus. 672d.
169, 15—27 (vid. 174, 7) ? cf. Eus. 692a.
169, 40—48 (vid. 9, 51) Eus. 603d.
170, 1—17 Eus. 583b.
170, 38—47 Eus. 609c.
170, 51—171, 2 Clem. 655 cf. 372.
171, 2—7 (vid. 119, 11) Clem. 647.
171, 17 ? [cf. Clem. 32].
171, 13—28 cf. Clem. 519.
171, 30—41 Eus. 579b et 580c.
171, 42—172 Eus. 654b.
172, 12—20 Clem. 359.
172, 22—26 Clem. 672.
172, 26—27 Clem. 360.
172, 30 (?)
172, 32—35 Clem. 585 extr.
172, 37—42 Eus. 816bc.
172, 43—49 ?
172, 50 cf. Clem. 492.

172, 52—173, 2 Clem. 493.
173, 5 cf. Clem. 619.
173, 8—10 Clem. 490.
173, 12—20 Eus. 792 bc.
173, 22—27 Eus. 794 ab.
173, 29—32 (vid. 71, 40) Clem. 571.
173, 48—174 Clem. 750.
174, 1—6 Clem. 492.
174, 7—23 (cf. 169) ?
174, 23—175, 20 cf. Cyr. 781 sq.
175, 31—39 Eus. 745 d.
175, 39—50 (vid. 25, 14) ? cf. Cyrill. 577.
175, 52—176, 11 Clem. 618.
176, 13—22 Clem. 503.
176, 43—45 Clem. 483.
178, 29 ? (Herodot. I 43).
179, 12—20 Clem. 491.
179, 39—45 Eus. 179 d.

Caput I.

De Clemente Alexandrino Theodoreti fonte.

Ipso ex indice Theodoretum Clementis Stromata compilavisse patere puto; quod Clemens a Theodoreto in Graec. aff. cur. non citatur, causis supra allatis facile explicatur. Aliis in scriptis Theodoretus, cum fontem occultare eius non intersit, se illius libros cognovisse non dissimulat. Citat enim Clementem saepius in Haereticarum fabularum compendio (Migne vol. 83), ut p. 349, 369, 372: et p. 353 sic de eo loquitur: *μάρτυρα τὸν Στρωματέα παρέξομαι Κλήμεντα, ἱερὸν ἄνδρα καὶ πολυπειρίᾳ ἅπαντας ἀπολιπόντα* (sequitur locus ex libro tertio Stromatum sumptus). — Iam nobis qua ratione describendi Cyrensis in Graec. aff. cur. usus sit, paucis exemplis exponendum est. Omnino autem teneamus oportet, aliter de Theodoreti excerptis Clementinis, aliter de Eusebianis nobis iudicandum esse. Eusebii enim nonnullos locos eosque amplos satis magna diligentia descripsit, qua de re vide p. 19. Contra excerpta Clementina primo obtutu cuipiam valde neglegenter tractavisse Theodoretus videbitur; sed cum ea pleraque fere breviora sint et multa ne voluisse quidem ad verbum exscribere Theodoretus putari debeat, cum inter Cyrensem et Alexandrinum temporis spatium haud ita parvum intercedat, eaque de causa iam in codicibus Clementis Theodoreti aetate nonnulla corrupta fuisse verisimile sit, cum denique nonnulla non ex ipso Clemente, sed ex aliorum patrum Clementem compilantium operibus deperditis descripta esse cogitari possit (cf. p. 5), admodum lubricum est de Theodoreti diligentia in singulis Clementis verbis describendis adhibita iudicium proferre, et iis tantum locis, quos ex ipso Clemente fluxisse pro certo dixeris, de Theodoreti fide et tota

ratione describendi quaeri potest. Atque eum accurate, interdum ut ita dicam nimis accurate fontem suum scribarum fere more exscripsisse, his locis probetur.[1])

Clemens p. 373 ex Platone (Rep. 475 E) haec affert: *Τούτους οὖν ἅπαντας καὶ τοὺς ἄλλους κτλ. — τοὺς τῆς ἀληθείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας.* His ipse subiungit: *Οὐ γὰρ ἐν γεωμετρίᾳ αἰτήματα καὶ ὑποθέσεις ἐχούσῃ φιλοσοφία· οὐδὲ ἐν μουσικῇ στοχαστικῇ γε οὔσῃ· οὐδ' ἐν ἀστρονομίᾳ φυσικῶν καὶ ῥεόντων καὶ εἰκότων βεβυσμένῃ λόγων· ἀλλ' αὐτοῦ τἀγαθοῦ δεῖ ἐπιστήμης καὶ ἀληθείας.* Ea omnia inde a *Τούτους οὖν — δεῖ ἐπιστήμης καὶ ἀληθείας* ut Platonica exscripsit Theodoretus p. 9, 10.

Clemens p. 519 loco Platonico (Phaed. 62 B): *Οὐ δεῖ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδὲ ἀποδιδράσκειν* ex suo ingenio addidit *καὶ συνελόντι εἰπεῖν κακὴν λογίζεσθαι τὴν ὕλην κτλ.*; id ad ipsum locum Platonis pertinere Theodoretus p. 118, 15 (cf. 63, 46) censet.

Clementis p. 731 verba *κακῶν γὰρ ὁ θεὸς οὔποτε αἴτιος*, quae ille Platonicis (Rep. 617 E) *Αἰτία ἑλομένου, θεὸς ἀναίτιος* addiderat, a Theodoreto p. 95, 31 una cum his ut Platonica describuntur.

Pag. 71, 41 (173, 30) deinde Theodoretus verba: *ἐπιμελεῖσθαι γὰρ σώματος δεῖ, φησί, ψυχῆς ἕνεκα ἁρμονίας· δι' οὗ βιοῦν τέ ἐστι καὶ ὀρθῶς βιοῦν καταγγέλλοντας τῆς ἀληθείας κήρυγμα,* quae Clemens p. 571 respiciens Platonem (Rep. 411 A) scripserat, ut ipsius Platonis verba descripsit; et simile aliquid ei accidit p. 118, 25 cf. Clem. p. 630 et Plat. Phaedon. 67 C. Rep. 330 E.

Clementem saepius scriptorum locos quos citat non accurate scriptos afferre, sed interdum variare notum est.[2]) Itaque p. 437 locum Platonis (Legg. 730 C) sic reddidit: *Πλάτων τὸν μέλλοντα μακάριον καὶ εὐδαίμονα γενέσθαι τῆς ἀληθείας ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς εἶναι μέτοχον χρῆναί φησιν ἵν' ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθὴς ὢν διαβιῴη.* Id apud Theodoretum p. 19, 40

---

[1]) Conferas etiam Potteri ad Clementem adnott.

[2]) cf. Freudenthal l. c. p. 12—13 et Potteri ad Clementem adnott. passim.

hoc modo scriptum legitur: „*Τὸν μέλλοντα γάρ*“, *φησί*, „*μακάριον καὶ εὐδαίμονα ἔσεσθαι τῆς ἀληθείας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶναι μέτοχον χρή, ἵν᾽ ὡς ἐπὶ πλεῖστον χρόνον ἀληθὴς ὢν διαβιῷ.*“ Plato autem ipse haec dixit: *ἧς ὁ γενήσεσθαι μέλλων μακάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη, ἵνα ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθὴς ὢν διαβιοῖ.*

Etiam gravius hoc est. Apud Theodoretum p. 14, 31 legimus ut Xenophontis verba *Ὁ γοῦν πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων ὡς μέγας μέν τις καὶ δυνατὸς φανερός· ὁποῖος δέ ἐστι μορφὴν ἀφανής.* Id ex Clemente p. 714 (extat apud Eus. 678 c) descriptum est, qui subiungit *οὐδὲ μὴν ὁ παμφαὴς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐδ᾽ οὗτος ἔοικεν ὁρᾶν αὐτὸν ἐπιτρέπειν, ἀλλ᾽ ἤν τις ἀναιδῶς αὐτὸν θεάσηται, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται.* Haec (*ὁ γοῦν πάντα — ἀφαιρεῖται*) Clemens Xenophontea esse contendit respiciens procul dubio Mem. IV 3, 14 *ἐννόει δ᾽ ὅτι καὶ ὁ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει κτλ.* (cf. Dindorf. ad Clem. 714). Theodoreto igitur accidit, ut Clementem compilans quae re vera iste ex Xenophonte hausit, omitteret, quae non sunt Xenophontis, describeret.

Cum ita Cyrensis totus ex Clemente doctrinae fonte pendeat, consentaneum est, tum, cum Clemens quibus in dialogis Platonis loci citati extent, non indicaverit, ne illum quidem hoc facere certe ignorantem unde Clemens locos Platonicos petiverit, quod probent hi Theodoreti loci cum Clementinis comparandi: Theodor. 61, 45 (= 109, 54) : Clem. 691; et 62, 28 : Clem. 692 (cf. Eus. 557 d). Neque iam mirabere Theodoretum eosdem citandi errores committere atque Clementem. Cum hic p. 519 quae Plato p. 273 C dixit antecedere ea quae p. 273 B leguntur, putaverit, idem error apud Theodoretum 63, 46 invenitur; item p. 118, 15 Theodoretus Platonis verba p. 62 B post 114 B extare putat, quia apud Clementem p. 519 locus Platonicus 62 B sequitur illum p. 114 B.

His exemplis satis illustratum esse existimo, quomodo Theodoretus Clementem exscripserit. Quamquam igitur eum fideliter sequi solet, tamen ad verba Clementis emendanda non nisi summa cum cautione adhiberi potest (cf. p. 13), et quia ipse fortasse exemplari Clementis iam non prorsus integro usus est, et quia non ubique constat ex ipso Clemente eum descripsisse,

et quia Theodoreti liber corruptelis minime vacat. Ad id accedit, quod nonnullis locis neglegentius neque ad verbum auctorem suum exscripsit, ut e. gr. p. 60, 10 (ex Clemente 646) in versu Aeschyleo τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην (Prom. 44) ζήτει pro πόνει scripsit. Tamen non uno loco Theodoreti verba aut codicis Clementini [1]) lectiones recte se habere confirmant, aut monstrant qua via corruptelis textus Clementini medeamur. Huius rei exempla [2]) hic proferam.

Clem. 373 οὐδαμῶς εἶπεν correxit Dindorfius et ex Theodoreto 9, 13 sq. εἶπον substituit; item loco citato paullo infra δι᾽ ἐπιστήμης, quod Stromatum codex habet, in δεῖ ἐπιστήμης adhibito Theodoreto mutavit.

Clem. 492 φαλάγγων, Theodor. 174, 1 recte φαλαγγίων (cf. Dind. ad hunc locum).

Clem. 517 in fragmento Euripideo exhibet ἔδει γὰρ ἡμᾶς sq., sed cum Theodoretus 71, 21 ἐχρῆν γὰρ ἡ. scripserit, hoc apud Clementem recipiendum videtur (cf. Dindorf., et Nauck. Fragm. Trag. Graec. 395).

Clem. 519 παρὰ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος [3]) πάντα κέκτηνται, rectius Theodoretus 63, 49 παρὰ μὲν (γὰρ) τοῦ συνθέντος — κέκτηται.

Clem. 574 „A Clemente ipso θνατῷ omissum esse ex eo colligi potest, quod etiam apud Theodoretum, p. 153, 18 deest, qui haec ex Clemente descripsit" Dindorf.; item Clementem l. c. φυὰν non εὐφυᾶ scripsisse Theodoretus l. c. probat.

De **Clem. 580** vide p. sq.

Clem. 585 νέειν corruptum legitur, pro quo Theodoretus 172, 32 rectum ναίειν servavit.

Clem. 657 οὐ καθαρῷ (in loco Platonico 67 B a Clemente citato) contra Platonis μὴ καθαρῷ tuetur et Clementis cod. οὐ θεμιτὸν εἶναι corrigit rectumque μὴ οὐ θεμιτὸν εἶναι commendat Theodoretus p. 15, 30.

Clem. 692 collocationem verborum πατέρα καὶ ποιητὴν tuetur Theodoretus 27, 40 (cf. 62, 28 et Cyrill. p. 548) contra Plat. Tim. p. 28 C.

---

[1]) De Stromatis modo agi dixi in praefatione.

[2]) Vide adnotationem in fine huius capitis positam.

[3]) Dindorfii ad hunc locum adnotationem non intellego.

Clem. 693 in citato loco Platonis (Tim. 31 A) εἰρήκαμεν non προσειρήκαμεν (sic Plato et Eusebii p. 530c codd. aliquot), deinde fortasse δεδημιουργημένος ἔσται, non ἔσται δεδημιουργημένος scripsisse probat Theodoretus p. 64, 22. cf. p.

Clem. 708 ὦρσαι in Pindari fragmento 106, rectius Theodoretus 89, 16 (et Eus. 674b) ὄρσαι; idem pro Clementini codicis κελαινεφές habet κελαινεφέει i. e. κελαινεφέϊ (Boeckhius) cf. Dind. ad hunc locum.

Clem. 718 codicis μαρτυρεῖ (in Heracliti fragmento) fortasse tuetur μαρτυρεῖ Theod. 13, 50 (et Eus. 681c) neque μαρτυρέει apud Clementem corrigendum erit.

Clem. 750 codex habet μειοῖ δὲ τὸ πάθος ἐλπὶς, aptius Theodoretus p. 173, 48 αὔξει praebet, quod haud scio an apud Clementem scribendum sit.

Clem. 843 in codice ὁ τοῦ Διὸς παῖς verba ante καλλίνικος Ἡρακλῆς excidisse demonstrat Theodoretus 88, 29.

Adnotatio. Fortasse intersit lectoris comperire, quibus praeterea locis Dindorfius verba Clementis adhibito Theodoreto (solo, non accedente Eusebio) restituere conatus sit; sunt, nisi fallor, hi: p. 373 αὐτοῦ τἀγαθοῦ δεῖ ex Theod. 9, 12] αὖ τοῦ ἀγαθοῦ δι' Clementis codex; p. 491 ὅσσ' ex Th. 179, 14] ὅσ' cod.; p. 492 φαλαγγίων ex Th. 174, 1] φαλάγγων cod.; (p. 493 κατάπαυμα ex Th. 173, 1] κατάπλασμα cod.); p. 574 δὲ φυὰν ex Th. 153, 39] δ' εὐφυᾶ cod.; p. 619 κυνογάμια ex Th. 173, 4] κυνογάμεια cod.; p. 640 εὐσεβέων ex Th. 117, 2] εὐσεβῶν cod.; p. 653 λεῦσσε ex Th. 14, 11] λεῦσε cod.; p. 656 ὧδε γὰρ ex Th. 14, 2] ὡς δὲ παρ' cod.; p. 723 (fortasse iniuria) αὖτις ex Th. 26] αὖθις cod. et Eus., cf. Dind. ad hunc locum; p. 747 τεκμαιρόμεσθα ex Th. 102, 10] τεκμαιρόμεθα cod.; p. 842 διέρρηξ' ex Th. 88, 5] διέρρηξα cod.; p. 843 αὐτῷ ex Th. 87, 50] ἑαυτῷ cod., sed eo loco erravit Dindorfius, nam Theodoreti codd. BC ἑαυτῷ habere videntur; p. 843 πρᾶγμαθ' et γίγνεται ex Th. 87, 50] πράγματα et γίνεσθαι cod.

Caput II.

De Eusebio Caesariensi Theodoreti fonte.

Cum multo plura et magis continua ex Eusebio quam ex Clemente Theodoretus exscripserit, qua ratione auctoribus suis usus sit, comparatis Eusebianis locis cum Theodoreteis etiam

facilius perspicitur; accedit quod certius hic affirmari potest, quibus locis levitatis et neglegentiae accusandus sit, quia quam Eusebio debet doctrinam ubique ex eo ipso hausisse videtur. Cuius neglegentiae exempla quaedam proferam.

Pag. 46, 42 (ex Eus. 187c) Plutarchi verba se afferre dicit ex libro de oraculorum defectu desumpta, cum Eusebius recte indicaverit, ea inveniri in Plutarchi libro de Iside et Osiride scripto. Confusio excerptorum Theodoreti ex eo orta videtur, quod deinde p. 46, 49 ex Eus. 188c locum Plutarchi de defectu oraculorum libri affert. Item p. 47, 6 sermonem suum Porphyrii loco ex litteris ad Anebonem Aegyptium datis se exornare putavit; extat autem ille locus in Porphyrii de abstinentia libro II quod comperire debuit ex Eus. 94b, quem compilavit. Similiter p. 47, 15 citat Porphyrii *περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας*, sed locum reperiri in libro II de abstinentia (cap. 41 extr.) Eusebius p. 171a adnotavit. Atque p. 130, 12 non liber X Legum Platonis, sed liber VI citandus erat cf. Eus. 708 ab. Alios citandi errores non Theodoretus, sed Eusebius commisit, ut p. 185b verba Plutarchi 418 E ante 417 C posuit, quem errorem Theodoretum repetere (136, 53) consentaneum est, quippe qui Plutarchum non legerit. Ubi apud Eusebium locum excerpti scriptoris non accurate indicatum invenerat, ne ipse quidem scire videtur, quo in libro extet, cf. Theod. 62, 18 — Eus. 557d; 131, 20—709a; 159, 3—563a etc. (vid. quae similia supra de Theodoreti excerptis Clementinis disputavimus). Confusionem autem quandam excerptorum suorum Theodoretus p. 170, 39 ostendit, cum in Platonis Theaeteto inveniri dicit, quae in Legibus (p. 639 A) leguntur; Eusebius p. 609c ubi locus ille Platonicus extaret non dixerat.

Haec certe levitatis et neglegentiae interdum admissae Theodoretum coarguunt. Minoris momenti est, quod saepius eum excerpta sua quae sibi vellent non satis intellexisse apparet; id aevo illi, non episcopo Cyrensi tribui potest. Notum est iam ne Eusebium quidem operam navasse, ut verba Platonis, quem passim excerpsit, accurate perciperet (cf. Freudenthal. l. c. p. 7); et sequentibus saeculis distincte cogitandi et percipiendi studium certe non magis floruit quam Eusebii aetate. Quare non ita miranda est ratio ista, qua Theodoretus saepe excerpta sua

tractaverit, ut e. gr. p. 93, 4 exscribit locum Platonis (Theaet. pag. 176 B) ex Eusebio 605 c sic: *Ὅτι ὁ θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ᾽ ὡς οἷόν τε δικαιότατος· καὶ οὐκ ἔστιν ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὃς ἂν ἡμῶν γένηται ὅτι δικαιότατος περὶ τοῦτο*; iam quid *περὶ τοῦτο* significet, non facile diceretur, nisi ex Platone (extat ap. Eus. l. c.) sciremus ea verba esse initium enuntiati quod sequitur. Talia commemoravisse satis habeo, quippe quae inserviant ad illustrandum Theodoreti ingenium et studium; hoc enim cognitum habere debemus, ut quid ei tribui possit sciamus.

Ceterum Cyrensem eadem, qua Clementem compilavit, fiducia Eusebium exscripsisse per se verisimile est et omnino comparatis pluribus utriusque locis apparebit. Multo magis autem Theodoreti Eusebium describentis quam Clementem compilantis fides et diligentia elucet. Nam in universum affirmari potest, Theodoretum locos scriptorum Graecorum ad verbum ex Eusebio descripsisse[1]) cf. e. gr. Theod. 141, 24 — Eus. 224 d; 141, 34—233 d; 137, 37—241 c; 138, 1—236 d; 13, 30—573 b et 574.

Quod tamen illorum textus Eusebianus a Theodoreteo sexcenties discrepat, propterea Theodoretus semper rem neglegenter egisse putari non debet. Cum enim Eusebii praeparatio evangelica codicibus malae notae (excipiendi sunt AH, qui priores V libros continent) nobis servata sit[2]), cum constet eam passim ex scriptoribus ab Eusebio excerptis correctam i. e. interpolatam esse (vide infra)[3]), contra Theodoreti opusculum certe permultis locis corruptum, fortasse ipsum quoque a librariis ex arbitrio emendatum, tamen interpolationibus istius modi vacare[4]) videatur, omnino consentaneum est textus Eusebii et Theodoreti saepissime valde discedere. Quare fit, ut persaepe, cum de singulis Theodoreti et Eusebii lectionibus diversis quaeratur, non diiudicari possit,

---

[1]) Quamquam vide p. 20 adnot. 1.

[2]) De codd. praeparationis evangelicae cf. Gaisford. et Dind. in praefatt., Freudenthal. l. c. p. 199, Diels. l. c. p. 159.

[3]) Certe in editionibus id factum esse puto; nonnullos codices ex Platone quidem interpolatos esse certum est.

[4]) Excipias quaeso lectiones a Gaisfordio Vb notatas, de quibus is recte in praefatione indicavit; equidem earum rationem non habui.

utrum Theodoretus Eusebium neglegenter exscripserit aut eius textus corruptus sit, an scriptorem paganum aut neglegenter aut vitioso ex codice exscripserit Eusebius, cuius verba ex libris manuscriptis huius scriptoris pagani correcta esse possint. E. gr. p. 23,17 Theodoretus locum Platonis (Theaetet. 180 A) ex Euseb. 723 d affert, et lectionum discrepantiae hae sunt:

	Theod. p. 23:	Eus. 723 d:
18.	*τινα*	*τινά τι*
19.	*αἰνιγμάτων*	*αἰνιγματώδη*
	πονοῦσι	*ἀποτοξεύονσι*
	τὸν λόγον	*λόγον*
20.	*εἰρήκασι*	*εἴρηκεν*
21.	deest in BVa; habet A; *οὐδέν ποτε* C	*οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς*
21.	*οὐδὲ*	*οὐδέ γε*] *γε* om. FG
	ἐκεῖνοι	*ἐκεῖνοι αὐτοί*
22.	*φυλάξουσι*	*φυλάττουσι*
24.	*ἂν δύνωνται*	*δύνανται*
	om.	*ἐκβάλλουσι*
30.	*ταῦτα*	*τὰ τοιαῦτα*
	καὶ ὅσα	*καὶ ἄλλα ὅσα.*

Eusebius prorsus cum textu Platonico consentit, Theodoretus melius scriptum exhibet nihil: num ideo Theodoretum tot describendi vitia comisisse putabis? Contra ne illud quidem contenderis in textu Eusebii quae meliora leguntur deberi omnia interpolatoribus. Patet singulis locis pro certo dici non posse, quid Eusebius, quid Theodoretus aut recte aut vitiose scripserint. Ut vero universam rationem, quae inter eos esse videatur, cognoscamus, omnes utriusque locos comparatos exponere oportebit.[1]) Id vero hoc loco meum non est. Sed cum nostra multo pluris intersit, quas medelas Theodoreti verba Eusebianis afferent, de iis locis tantum agam, ubi Theodoreti textu comparato Eusebianus aut corrigitur aut ab interpolationibus defenditur, quas ne quis e scriptoribus ab Eusebio excerptis inferat cavendum est.

Itaque primum de Eusebii praeparationis evangelicae libris V prioribus, quorum boni testes AH codices extant, fusius agamus.

---

[1]) Permultis locis Theodoretus ab Eusebio similiter discrepat atque p. 23 ab Eus. 723 d; et Theodoretum omnino multo minore diligentia usum esse quam Eusebium facile intelligitur.

1. Eus. 26b:	Theod. p. 23,5[1]:	Plato Phaed. 96A:
11. ὑπερήφανον	ὑπερήφανον	ὑπερήφανος
εἶναι ἐδόκει*[2]	ἐδόκει εἶναι	ἐδόκει εἶναι
d9. ὑπ' αὐτῆς*	ὑπὸ ταύτης	ὑπὸ ταύτης
πρὸ τοῦ*] πρὸ τούτου AH	πρὸ τούτου	πρὸ τοῦ.

Exhibebat igitur Theodoreti liber praeparationis evangelicae scripta ὑπερήφανον et πρὸ τούτου (hanc dittographiam iam Theodoretum legisse mihi probabilius videtur), et ἐδόκει εἶναι et ὑπὸ ταύτης, quae in pr. ev. restituenda sunt (scl. si Gaisfordio editori Graec. aff. curationis fidem habes. Equidem in sequentibus (sicut in cap. I) sic agam, quasi editionem eius, qua melior non extat, omni ex parte fide dignam putem — quamquam persuasum habeo eam hac fide dignam non esse. Fieri igitur potest, ut nova editione accuratiore parata nonnulla, quae hic proferentur irrita cadant).

2. Eus. 29b cf. 151a:	Theod. p. 108,26:	Porphyr. de abst. II 7 ed. Nauck.:
4. προϊουσῶν	προϊουσῶν	προσεχουσῶν; corr. Nauck., et προϊουσῶν recepit.
5. πρόσθεν λεχθείσας AH ῥηθείσας CDFG; sed p. 151: προσενεχθείσας ABEH πρόσθεν λεχθείσας FG	πρότερον λεχθείσας	πρόσθεν λεχθείσας.

Legit procul dubio Theodoretus: προϊουσῶν et πρόσθεν λεχθείσας (utroque Eusebii loco ea scribenda sunt).

3. Eus. 29c et 87c:	Theod. 5,25 et 39,15	Plato Crat. 397C:
2. ἀνθρώπων τῶν*] τῶν om. AH p. 29c et omnes codd. 87c	ἀνθρώπων	ἀνθρώπων τῶν
5. ἄστρα] τὰ ἄστρα A p. 29	ἄστρα	ἄστρα

In Theodoreti libro erat ἀνθρώπων omisso τῶν et ἄστρα, et sic apud Eusebium scribendum esse puto.

---

[1]) De eo, quod Theodoretus scit Platonis περὶ ψυχῆς librum eundem esse, atque Phaedonem in altera commentatione agam.

[2]) * appinxi, ubi Gaisfordium recte scripsisse nego.

4. Eus. 75d:	Eus. 692c cf. 639d	Theod. 12,35 et 43,20	Plato Tim. 40
11. πιστευτέον AH] πειστέον ceteri	πιστευτέον] πειστέον DG πιστέον F cf. 639d πειστέον plerique	πιστευτέον	πειστέον
76, a 1. ἐκγόνοις	ἐγγόνοις CDFGI p. 639d ἐκγόνοις plerique	ἐκγόνοις 43, 20 et C 12,35 ubi ceteri ἐγγόνοις (casu, puto)	ἐκγόνοις cod. 𝔬 ἐγγόνοις
σαφῶς γέ πως τοὺς AH] δὲ τοὺς B	σαφῶς γέ που* CDFGI et sic p. 639 CFGI	σαφῶς δέ πως τοὺς	σαφῶς δέ που τούς γε 𝔬 σαφῶς γέ [2])
2. εἰδόσι*] εἰδότων AH et CDF	εἰδόσι*] εἰδότων CFGI p. 639 εἰδόσι*] εἰδότων I	εἰδότων CDVa12. p. 43,26 εἰδόσι ex correctione scriptum videtur	εἰδόσι 𝔬 εἰδότων [2])
3. τε om.	τε om. om. p. 639	τε om.	ἄνευ τε
5. φασκόντων	φασκόντων CFGI et sic p. 639	φασκόντων	φάσκουσι A 𝔬 φασκόντων [3]).

Ex hoc loco dilucide apparet Eusebii codices deteriores ex Platonis codicibus non optimae notae (is codex, ex quo hic in codd. CDFG interpolatio fluxit, codici 𝔬 similis fuisse videtur), interpolatos esse, cf. lectiones *πειστέον* p. 75 et 692, *ἐγγόνοις* et *γέ που* p. 692. Miro casu factum est, ut codex interpolatoris veteres illas corruptelas *φασκόντων* et *εἰδότων* exhiberet, quas Eusebius in suo Platonis libro legerat.[1]) Theodoretus igitur invenerat *πιστευτέον, ἐκγόνοις, σαφῶς γέ πως τοὺς, εἰδότων, φασκόντων.*

---

[1]) Sic sentiendum erit, nisi cui verisimilius videbitur codices 𝔬x adhibito Eusebio interpolatos esse (*σαφῶς γέ* et *εἰδότων*; vide Epimetrum de Platonis codicibus); nam si in Eusebium ex codicibus Platonis lectiones *σαφῶς γέ* et *εἰδότων* pervenisse statuimus, interpolatorem etiam lectiones *εἰδόσι* (ineptissime Gaisford. id recepit), et *φάσκουσι* in Eusebium non intulisse, satis nobis mirandum est, nisi interpolatorem codice quodam 𝔬x codd. simili usum esse credimus.

[2]) et sic etiam Stallbaumii cod. x.

[3]) et sic etiam Stallbaumii cod. x et Tubingensis.

5. **Eus. 76c:**	Eus. 641c cf. 694a:	Theod. 44,1:	Plato Rep. 377E
5. *οὐ καλῶς**] *οὐκ ἀληθὲς* AH *οὐκ ἄλλως* CFG	*οὐ καλῶς* et sic p. 694a	*οὐκ ἀληθῶς*	*οὐ καλῶς*
d 6. deest	*ἔφην**] om. BCFE	deest	*ἔφην*
7. *δοτέον**	*λεκτέον*] *δεκτέον* B *δοκτέον* DI	*λεκτέον*	*λεκτέον*.

Cum Theodoretus p. 44, 1 dicat esse hunc locum Platonis de Republica libri, Eusebius autem p. 76c id non adnotaverit, Theodoretus hoc ex Eus. 640d comperisse putari potest: ipsum enim locum ex 76c eum sumpsisse propterea arbitror, quod ibi sicut apud Theodoretum Platonis verba inde a *πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ,* usque ad *ἄνευ ὑπονοιῶν* citantur, contra p. 640d sqq. Eusebius multo plura et continua ex Platone descripsit. Ceterum id quoque existimes licebit, Eusebium etiam p. 76c adnotasse, ex quonam Platonis dialogo locum citatum depromeret, id „lemma" vero (liceat mihi, ut brevis sim, hanc vocem etiam in sequentibus eodem sensu praeditam usurpare) in codice archetypo excidisse (cuius rei certa exempla vide infra). Quocumque modo id se habet, Theodoretus in libro suo haec legit: *οὐκ ἀληθῶς* sive *ἀληθὲς* (certe p. 76c, fortasse etiam p. 641 et 694) et *λεκτέον*, quod utroque Eusebii loco ponatur oportet, non legit *ἔφην*, quod delendum est ap. Eus. p. 641.

6. **Eus. 78c:**	Theod. 45,26:	Dionys. v. Hal. Antiq. II 19 (Kiessling)
8. *ὁ** *Κρόνος*] *ὁ* om. BDFGH	*Κρόνος*	*Κρόνος*.

Theodoretus vitiosum illud *ὁ* non legit.

7. Eus. 137c. Theod. p. 138, 50 locum Diogeniani ex Eus. p. 137c descripsit citato Diogeniano. Cum vero non probabile sit ex Eus. 262d Theodoretum nomen scriptoris ratiocinatione divinasse, certe apud Eus. 137c in codice archetypo lemma excidit. [Extat lemma in capitum lemmatis a Gaisfordio tom. I post praefationem positis p. IV adnot. g (?)].[1]

[1]) Eorum capitum lemmatum (quae caveas, velim, ne cum lemmatis a me dictis confundas) immerito rationem non habuisse videtur Freudenthalius l. c. p. 5. Quae equidem dixi lemmata, videlicet ab ipso Eusebio scripta, ne putes ex istis haurire potuisse Theodoretum, conferas p. 27 N. 22. Ceterum ista capitum lemmata genuinis Eusebii verbis perniciosa fuisse suspicor.

8. Eus. 147d exscripsit Theod. 108,34 et 138,16; utroque loco exhibet verba *καὶ βλαβερὸν*, quae apud Eus. 148a1 codd. BCDFG vitiose omittunt (ergo habent AH, si Gaisfordii silentio fides est); itaque Theodoretus veram lectionem tuetur.

9. Eus. 173a	Theod. 47,15	Porphyr. de abst. II 41
10. *ἐπιτελεῖται*	*ἐπιτελεῖται*	*ἐκτελεῖται*
b 1. *πλήρεις γάρ εἰσι**] *εἰσι* AH omittere videntur	*πλήρεις γάρ* (*εἰσι*)] *εἰσι* solus cod. A habet	*πλήρεις γὰρ*
2. *οὗτοι* deest	*οὗτοι* deest	*οὗτοι*
11. *τὸ πνευματικον καὶ σωματικὸν*	*τὸ πν. κ. σ.*	*τὸ πνευματικόν.*

Videtur Theodoretus legisse *ἐπιτελεῖται, πλήρεις γάρ,* certe legit *τὸ πνευματικὸν καὶ σωματικὸν,* non scriptum invenit *οὗτοι.*

10. Eus. 174b	Theod. 47.40
τοὺς δὲ πονηροὺς δαίμονας] *δαίμονας* om. AH	*τοὺς δὲ πονηροὺς δαίμονας.*

Hoc loco Theodoretus deteriorum codicum Eusebii lectionem defendit.

11. Eus. 185a cf. 205d	Theod. 136,29	Plutarch. de def. orac. p. 418 E
1. *το μὲν οὖν*] *οὖν* deest p. 205 d	*τὸ μὲν οὖν*	*τὸ μὲν*
1. *χρηστηρίοις* [*εἶπε*]; *εἶπε* deest 185, extat 205	*εἶπε* deest	*χρ. εἶπε*
5. *δράχμην* utroque loco	*δράχμην*	*ῥάγδην*
7. *θανάτους*] *ἀθανάτους* ACDFGH p. 185, p. 206a *θανάτους*	*θανάτους*	*θανάτους*

Theodoretum igitur, qui exscripsit p. 185a, illud *εἶπε* non legisse putaverim, contra exhibebat eius codex praeparationis evangelicae *οὖν* (quod id p. 205d in omnibus codd. deesse ex Gaisfordii silentio concludi oportet, mihi suspectum est), *δράχμην, θανάτους.*

12. Eus. 185b	Theod. 136,53	Plutarch. de def. orac. p. 417 E
c 6. *παραμύθια τὰς παλαιὰς ποιούμενος ἀνθρωποθυσίας* habent ACDFGE	*παραμυθίας τῆς παλαιᾶς ποιουμένους ἀνθρωποθυσίας*	*μειλίχια καὶ παραμύθια καὶ τὰς ἄλλας ποιουμένας ἀνθρωποθυσίας.*

Ergo inepte Gaisfordius ex Plutarcho in praep. ev. post *παραμύθια* vocem *καὶ* addidit, neque aptius pro *παλαιὰς* Vigerum secutus *πάλαι* scripsit.

13. Eus. 187c	Theod. 46,40	Plut. de Iside et Osir. p. 360D (ed. Parthey.)
c 4. *ᾀδόμενα καὶ πολλαί τινες ἀ. πρ.*	*ᾀ. κ. πολλαί τινες ἀ. πρ.*	*ᾀδόμενα καὶ Κρόνου τινὲς ἄθεσμοι πράξεις*
5. *καὶ Πυθῶνος ἀντιτάξεις**] desunt in AH	*καὶ Τυφῶνος ἐπιτάξεις*	*καὶ Πυθῶνος ἐπιτάξεις*
6. *πλάναι**] *πλάνη* AH	*πλάνη*	*πλάναι*
7. *ὧν παρὰ πᾶσι*] *ἄλλων τε* deest	*ὧν παρὰ πᾶσι*] *ἄλλων τε* deest	*ἄλλων τε ὧν πᾶσι.*

Legit Theodoretus: *ᾀδόμενα καὶ πολλαί τινες, καὶ Τυφῶνος* (aut *Πυθῶνος*) *ἐπιτάξεις, πλάνη, ὧν παρὰ πᾶσι.*

14. Eus. 188c	Theod. 46,49	Plut. de def. orr. p. 424
d 1. *Ἄρυτον*	*Ἄρυον*	*Δρύον*
		ω ο
2. *Τόσιβιν*	*Τόσαβιν*	*Τροσωβιὸν*
5. *Σκιροὺς*	*σκιρροὺς*	*σκληροὺς.*

Vides haec tria nomina iam ab Eusebio aliter scripta esse atque apud Plutarchum occurrunt.

15. Eus. 197d	Theod. 48,21
11. *καὶ ἀπὸ*] *καὶ* om. A	*καὶ* om.
12. *ἀπὸ ζώων*] *θυσιῶν* AH	*ἀπὸ τῶν θυσιῶν.*

Certe legit Theodoretus *θυσιῶν*, num *καὶ* in libro eius defuerit, dubitaverim.

16. Eus. 205b	Theod. 137,25	Plut. de def. orr. p. 411
7. *πάλαι**] *παλαιὰ* H	*παλαιὰ*	*παλαιά.*

Ergo in Theodoreti codice erat *παλαιὰ* recte scriptum.

17. Eus. 212b	Theod. 139,50
2. *Ἅλυν ποταμὸν* ABCDFGH; sed cf. 212d	*Ἅλυν.*

ποταμὸν glossema recte eiecit Gaisfordius.

18. Eus. 222bc	Theod. 124,25 et 140,49
c 6. *εὐνομίαν*] *εὐνομίην* AH	*εὐνομίην.*

Recte scripsit in Eusebio Gaisfordius *εὐνομίην.*

19. Eus. 233d	Theod. 141,34
*Διονύσοιο**	*Διωνύσοιο.*

Eusebii codicum lectio ex Theodoreto emendanda est.

In exemplis allatis non uno loco praeparationis evangelicae codicum AH cum Theodoreto consensus quid Eusebius scripserit nos edocuit. Quod ad libros VI—XV attinet, eis quaestionis adiutoribus caremus. Ea de causa rarius ex Theodoreto perspicitur, ubi Eusebius ipse prave aliquid scripserit; interpolationes enim, quae ex scriptorum paganorum libris in Praeparationem illatae sunt, si codices Eusebii consentiunt, omnino certa ratione reperiri nequeunt, cum nemo de singulis verbis diiudicare audeat quid Theodoreti, quid Eusebii neglegentiae, quid Curationis, quid Praeparationis librariorum socordiae aut emendandi studio tribuendum sit. Quae cum ita sint, sicut supra factum est, de iis tantum locis agemus, quibus comparatis textum Eusebii defendi aut emendari posse admodum probabile est. Id autem duplici modo fieri potest, scilicet aut Theodoreti cum scriptore pagano consensus invita codicum Eusebianorum auctoritate Eusebium accuratius, aut consensus Theodoreti cum codicibus (aut omnibus aut nonnullis) Praeparationis neglegenter locum citatum descripsisse docebunt. Itaque quaestionem institutam continuemus, qualem Praeparationis textum Theodoretus legerit, omnino omissa ea quaestione, quid forte iam Theodoretus in suo codice Praeparationis corruptum invenisse putandus sit. Quae quidem quaestio certe requiret, ut omnes loci, qui apud praeparationis evangelicae compilatores reperiuntur, accurate comparentur, quod cum fructu aliquo fieri adhuc vix posse mihi videtur, donec meliores illorum Patrum, praesertim Cyrilli contra Julianum librorum editiones paratae sint. Iam vero ad restituendum Praeparationis exemplar, quale legit Theodoretus, quae in Curatione invenisse mihi videor exponendo pergam.

20. Eus. 255b	Theod. 86,23
16. *ὀνομάζων χαίρει*] EI; *ὀνομάζει* ceteri codd.	*ὀνομάζων χαίρει.*

21. Eus. 257d	Theod. 86,35
2. *εἱμαρμένη* πεπρωμένη*	*εἱμαρμένη καὶ πεπρωμένη*
6. *διισταμένων*] *ἱσταμένων* CDFG	*διισταμένων.*

Verisimile est Theodoretum legisse *εἱμαρμένη καὶ πεπρωμένη*; et recte Gaisfordius apud Eusebium *ὀνομάζων χαίρει* et *διισταμένων* posuit.

22. Eus. 524b	Theod. 26,22	Plato Tim. 27D
9. *γινόμενον*] *γενόμενον* BFG	*γιγνόμενον*	*γινόμενον*
11. *τὸ δὲ αἰσθήσει ἀλόγῳ*	*τὸ δὲ αἰσθήσει ἀλόγῳ*	*τὸ δ' αὖ δόξῃ μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου*
p. 524d	p. 26,29	p. 37E
6. *ταῦτα γὰρ πάντα τὸ ἦν καὶ ἔσται*	*ταῦτα γὰρ πάντα τὸ ἦν καὶ ἔσται*	*ταῦτα δὲ πάντα καὶ τό τε ἦν τό τ' ἔσται* (*ἦν καὶ ἔσται* A) .
om.	om.	post *ἔσται* habet *χρόνου γεγονότα εἴδη*
10. *τὸ δὲ ἦν καὶ τὸ ἔσται*	*τὸ δὲ ἦν καὶ τὸ ἔσται*	*τὸ δὲ ἦν τό τ' ἔσται*
11. *γένεσιν οὖσαν*	*γένεσιν οὖσαν*	*γένεσιν ἰοῦσαν*.

Apparet Theodoretum hunc locum ex Eus. 524 descripsisse; videtur etiam arbitrari Platonis p. 27 D excipi pagina 37 E (cf. Eus.). Apparet autem non solum *γινόμενον, τὸ δὲ αἰσθήσει ἀλόγῳ* etc. Eusebium scripsisse, sed etiam lemma apud hunc in codicibus vitiose deesse. Cum enim sciat locum citatum extare in Timaeo, lemma autem nunc in Eusebio neque p. 524b neque 524d legatur, id in archetypo excidisse p. 524b post verba *ᾠδέ πη διασαφῶν* et addendum esse *ἐν τῷ Τιμαίῳ* vel aliquid simile persuasum habeo [lemma deest apud Gaisfordium l. c. p. XIV, cf. supra].

23. Eus. 530d	Theod. 27,23	Plato ep. ad Dion. p. 363A
7. *καὶ ὅσας μὴ*	*ὅσας μὴ*	*καὶ ὅσας ἂν μὴ*
11. *τῆς μὲν οὖν*	*τῆς μὲν οὖν*	*τῆς μὲν γὰρ*
p. 531a	p. 89,23	Plato Legg. 716A
2. *ὡς*	*ὡς*	*ὥσπερ*
2. *ἀρχὴν καὶ*	*ἀρχὴν καὶ*	*ἀρχήν τε καὶ*
3. *εὐθέα* CEFG] *εὐθεία* D et *εὐθείᾳ* p. 789d	*εὐθείᾳ*	*εὐθείᾳ*
7. *κεκοσμημένος**] *καὶ κεκοσμημένος* FG	*καὶ κεκοσμημένος*	*καὶ κεκοσμημένος*] del. Schanz
9. *ὁ δέ τις**] *εἰ δέ τις* CG	*εἰ δέ τις*	*εἰ δέ τις*.

Ergo Theodoreti codex Praeparationis exhibebat *καὶ ὅσας μὴ, τὸ μὲν οὖν, ὡς, ἀρχὴν καὶ, εὐθείᾳ, καὶ κεκοσμημένος, εἰ δέ τις*.

24. Eus. 534c	Theod. 32,36	Plato Epin. 986C
1. *μηδὲ*	*μηδὲ*	*μήτις*
3. om.	om.	*ὁρατόν* (post *θειότατος*).

Haec igitur aliter, atque apud Platonem reperiuntur, scripta Theodoretus legit; sed quod nos apud Eusebium (p. 534 b extr.) legimus *ἐν τῷ Ἐπιμενίδῃ* (idem vitium p. 471 d 11 reperitur) in Theodoreti codice nondum fuisse videtur, qui recte *ἐν τῇ Ἐπινομίδι* citat.

25. Eus. 536 a	Theod. 33, 15	Plotin. p. 487 F (ed. Müller II p. 148)
2. *μέγιστα*	*μέγιστα*	*μέγιστον*
5. *μετ' αὐτὸ*	*μετ' αὐτὸ*] *αὐτὸν* B	*μετ' αὐτὸν*] Müller ex Eus. *αὐτὸ*
μετ' αὐτὸν] *αὐτὸ* FG	*μετ' αὐτὸν*	*μετ' αὐτὸν*] Müller *αὐτὸ*
6. *ἐκεῖνον*	*ἐκεῖνον*	*ἐκεῖνο*

Legit Theodoretus apud Eusebium *μέγιστα* et *ἐκεῖνον*, deinde priore loco *αὐτὸ*. Quid posteriore loco legerit, dubium est, cum illud *ν* dittographia esse possit (sequitur *νοῦς*), et Eusebii codices non consentiant; fortasse quispiam propter *ἐκεῖνον* quod sequitur *αὐτὸν* in codice Praeparationis fuisse probabile putaverit.

26. Eus. 537 b	Theod. 33, 10	cf. Numenius ed. ex Eusebio Thedinga
10. *δημιουργοῦντος δὲ θεοῦ*	*δημιουργοῦντος θεοῦ*	*δημιουργοῦντος θεοῦ*

Theoretus molestum illud *δὲ* non legisse videtur.

27. Eus. 542 b	Theod. 61, 32	Plat. Tim. p. 29
8. *ἐβουλήθη γενέσθαι*	*ἐβουλήθη γ.*	*γενέσθαι ἐβουλήθη*
p. 542 d	p. 62, 1	Plat. Rep. 509 B
2. *ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναί τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι*] deest in codd. plerisque, habent soli I et E fortasse	extat	extat
3. *ἐπέκεινα οὐσίας*	*ἐπέκεινα οὐσίας*	*ἔτι ἐπέκεινα τῆς* [*οὐσίας.*

Probat Theodoretus Eusebium scripsisse *ἀλλὰ καὶ — προσεῖναι* et supra *ἐβουλήθη γενέσθαι*; *ἔτι* et *τῆς* non fuisse videtur in codice Praeparationis quo Theodoretus usus est.

28. Eus. 551 b	Theod. 76, 26	Plat. Alcib. p. 133
1. *τῆς ψυχῆς ἐστι θειότατον*] sic BCDEFGI	*τῆς ψυχῆς ἐστι θειότατον*	*ἐστι τῆς ψυχῆς νοεώτερον.*

Eusebius scripsisse videtur *τῆς ψυχῆς ἐστι* et *θειότατον*, quod ineptissime emendare studuit Gaisfordius (eum secutus est Dindorf; cf. Freudenthal. l. c. p. 201) *θειότερον* scribens.

29. Eus. 551cd	Theod. 76,32	Plat. Phaed. 79A
d2. *καὶ ταῦτα*	*καὶ ταῦτα*	*καὶ τοῦτο*
2. *ἄλλο δή τι**] *τι* om. CFG	*ἄλλο τι*	*ἄλλο τι*
10. *ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς*	*ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς*	*ἀλλὰ ἡμεῖς*[1])
p. 552d	p. 77,2	p. 80A
12. *ἆρ' οὐ**	*ἆρ' οὐχὶ*	*ἆρ' οὐχὶ*
p. 553		
*αὕτη δὲ δή**] *δὴ* om. BCDEFGI	*αὐτὴ δὲ*	*αὕτη δὲ δὴ*

(cf. p. 21 N. 1 adnot. 1). Legit Theodoretus *καὶ ταῦτα, ἀλλὰ μὴν, ἄλλο τι, ἆρ' οὐχὶ, αὕτη δὲ.*

30. Eus. 557d (558a)	Theod. 62,18	Plato Tim. 28B
2. *περιληπτὰ καὶ γεννητὰ*	*περιληπτὰ καὶ γεννητὰ*	*περιληπτὰ μετὰ αἰσθήσεως γιγνόμενα καὶ γεννητὰ*
p. 558c (cf. 703a)	p. 62,35	p. 38C
6. *λόγου θεοῦ καὶ διανοίας**] *λόγου καὶ διανοίας θεοῦ* EI	*λόγου καὶ διανοίας θεοῦ*	*λόγου καὶ διανοίας θεοῦ*
8. *πλάνητες* (p. 703a codd. DI: *πλάνητα*)	*πλάνητες*	*πλάνητα*
10—11. *ποιήσας* (p. 703a: *ἑκάστων ποιήσας*)	*ποιήσας*	*ἑκάστων ποιήσας.*

Theodoreti igitur codex verba *μετὰ αἰσθήσεως γιγνόμενα* et deinde p. 558c *ἑκάστων* non exhibebat; *πλάνητες* vitiose, *λόγου καὶ διανοίας θεοῦ* recte in eo scriptum fuisse videtur.

31. Eus. 560a	Theod. 63,12	Plat. Politic. 269D
5. *τοῖς πάντων** *θειοτάτοις*] *πάντων τοῖς* B *πάντως τοῖς* CFG *πάντω$\overset{\nu}{\varsigma}$* D	*πάντως τοῖς θειοτάτοις*	*τοῖς πάντων θειοτάτοις*
σώματος δέ ἐστι] *ἐστι* om. BCI	*σώματος δὲ*	*σώματος δὲ*
6. *ὃν δὲ** I] *ὃν δὴ* ceteri codd.	*καὶ δὴ ὃν*	*ὃν δὲ.*

Theodoretus legisse videtur: *πάντως τοῖς, σώματος δὲ, ὃν δὴ.*

32. Eus. 563a	Theod. 159,3	Plato Rep. 614B
b1. *οἱ*	*οἱ*	*οὖν*] *οἱ* r
7. *πορεύεσθαι*] *πτηνεύεσθαι* BCFG	*πορεύεσθαι*	*πορεύεσθαι*

---

[1]) ex Sch. recensione, Bekk. scripsit *μὴν* cum codd. quibusdam.

c 2. καὶ διακελεύεσθαι διακούειν	καὶ διακελεύεσθαι διακούειν	καὶ διακελεύοιντὸ (alii codd. . . εύειν, οντό) οἱ ἀκούειν

Legit Theodoretus *οἵ, πορεύεσθαι, καὶ διακελεύεσθαι, διακούειν.*

33. Eus. 567 c	Theod. 154, 22 (cf. 118)	Plat. Phaed. 113 A
d. δέ γε τῇ γῇ ἄλλοσε] ἄλλως τε CDFG, in I desunt τῇ γῇ ἄλλοσε	δὲ ἄλλοσε	δὲ [τῇ γῇ] ἄλλοσε
10. πρῶτον	deest	πρῶτον] del. Sch.
12. λίμνην ποιεῖ	λίμνην ἣν ποιεῖ] ἣν om. B	λίμνην ἣν ποιεῖ Sch.] ἣν om. BCDE Stobaeus
13. ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων] ἐμβαλὼν ὁ ποταμὸς CDFG	ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων	ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων
p. 568	p. 155, 1	p. 113 E
e 6. ἀνδροφόνοι ἢ τοιούτῳ	ἀνδροφόνοι ἢ τοιούτῳ	ἀνδροφόνοι ἢ τοιούτῳ
11—12. [καὶ μητραλοίας*]] om. BCEFGI	om.	καὶ μητραλοίας
d 12. om.	προκεκρίσθαι (hic et p. 118, 5)	προκεκρίσθαι Sch.] deest in codd.
p. 569 a cf. 699 c		
2. ἐπὶ τῆς γῆς	ἐπὶ τῆς γῆς	ἐπὶ γῆς
5. καμάτων	καμάτων	σωμάτων

Hunc Platonis locum ex Eusebio in Theodoreti sermonem fluxisse mihi persuasi. Quodsi id verum est, in codice quem adhibuit Praeparationis erat: *δὲ ἄλλοσε, ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, ἀνδροφόνοι ἢ τοιούτῳ, ἐπὶ τῆς γῆς,* non inveniebatur *πρῶτον* neque *καὶ μητραλοίας.* Illud *ἣν* autem, cum in codice B apud Theodoretum desit, in ceteris codicibus aut coniectura aut dittographia (antecedit *λίμνην*) ortum esse possit, a Theodoreto apud Eusebium lectum esse non pro certo affirmaverim. Etiam magis dubium videtur, quid de voce *προκεκρίσθαι* censeas. Deest enim in Eusebii codicibus omnibus, deest in Platonicis, quorum unus Clarkianus diplen periestigmenen ad hunc locum positam exhibet (cf. Schanz. ad Phaedonis l. c. et „Platonische Studien“ p. 21—22). De eo signo Diogenes Laërtius 3, 39 *διπλῆ,* inquit, *περιεστιγμένη πρὸς τὰς ἐνίων ἀθετήσεις.* Deest illud *προκεκρίσθαι* etiam apud Clementem Alexandrinum p. 519, sed

p. 580 apud eundem legitur *προσκεκλῆσθαι*, quod satis levem corruptelam pro *προκεκρίσθαι* esse nemo non videt. Theodoretus et p. 118 et p. 155 *προκεκρίσθαι* exhibet; sed mihi id altero loco (155) ex priore illatum videtur. Pag. 118 enim Cyrensis omnino Clementem p. 580 (et 519) exscripsit, quod consensu lectionum probabitur:

Clem. 580	Theod. 118	Eus. 568	Theod. 155
προσκεκλῆσθαι =*προκεκρίσθαι*	*προκεκρίσθαι*	deest	? *προκεκρίσθαι*
τῶνδε μὲν τῶν ἐν τῇ γῇ	*τῶνδε μὲν τῶν ἐν τῇ γῇ*	*τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ*	*τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ*
εἰς καθαρὰν οἴκησιν	*εἰς καθαρὰν οἴκησιν*	*εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν*	*εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν*

Praeterea enuntiatum illud *οἱ δὲ δὴ — ἀφικνούμενοι* paullo infra, sicut apud Theodoretum 118, etiam apud Clementem 580 verba *καὶ εἰς οἰκήσεις — ἐν τῷ παρόντι* sequuntur. Theodoretus igitur sua ex Clemente sumpta hoc loco (118) confudisse videtur. P. 519 Clemens prius habet *οἳ δὲ δὴ — ἀφικνούμενοι*, deinde *οὐ δεῖ δ' ἑαυτὸν — τὴν ὕλην*, quod Theodoretus p. 118 excerpsit et superioribus adiunxit verbis *ἀναγκαίως δ' ἐπήγαγεν* (de quo vide supra cap. I. p. 15): ex Clemente 519 etiam illum locum esse Phaedonis Platonici comperit, quod Clemens p. 580 non indicavit. Quae cum ita sint, Theodoretum (p. 155) apud Eusebium 568 *προκεκρίσθαι* legisse non arbitror, sed potius ex p. 118 in 155 eam veteris critici emendationem fluxisse putem (cf. Plato. Rep. 469 A *ὅσοι ἂν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ ἀγαθοὶ κριθῶσι*).

34. Eus. 573 b. 574 c. Citat Theodoretus 13, 30 ex eo loco Platonem (Legg. 634 D et 629) *ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Νόμων*; apud Eusebium cod. C tantum (fortasse ex interpolatione) et versio latina lemma servaverunt, quod mihi in Eus. 573 b restituendum videtur. [Deest lemma etiam ap. Gaisford. l. c. p. XV., cf. supra p. 23 N. 7].

35. Eus. 575 b	Theod. 119, 30	Plato Legg. 926 E
c. *τελευτήσασαι καὶ*	*τελευτήσασαι καὶ*	*τελευτήσασαι ἢ*
2. *ταῦτα* ἀληθεῖς*	*ταῦτα δὲ ἀληθεῖς*	*ταῦτα δὲ ἀλ.*
3. *πιστεύειν δὲ*	*πιστεύειν δὲ*	*πιστεύειν τε*
3. *ταῖς τε ἄλλαις*	*ταῖς τε ἄλλαις*	*ταῖς ἄλλαις*
6. *πιστεύειν δὲ καὶ τοῖς**	*πιστεύειν δὲ αὐτοῖς*	*πιστεύειν δ' αὖ καὶ τοῖς.*

Legit Theodoretus apud Eusebium *τελευτήσασαι καί, πιστεύειν δέ, ταῖς τε ἄλλαις* et *ταῦτα δὲ ἀληθεῖς, πιστεύειν δ' αὖ καὶ τοῖς* (ap. Theod. *καὶ* inter *αὖ* et *τοῖς* excidisse existimo); porro probat apud Eusebium p. 575 a lemma fuisse, quod nunc deest. [Extat etiam ap. Gaisf. l. c. p. XV. vide supra].

36. Eus. 577 bc	Theod. 155,36	Plato Gorg. 523 A
c. *αὐτῇ (δὲ) τῇ ψυχῇ] αὐτῇ τῇ ψυχῇ* CFGI	*αὐτῇ τῇ ψυχῇ*	*αὐτῇ τῇ ψυχῇ*
2—3. *καταλείποντα] καταλιπόντα* D	*καταλιπόντα*	*καταλιπόντα*
ἐπὶ γῆς CDG	*ἐπὶ γῆς*	*ἐπὶ τῆς γῆς.*

Quin ea ex Eusebio fluxerint, nemo dubitare potest, cum ipsa illa interposita *καὶ μετ' ὀλίγα* et *καὶ αὖθις* ex Eusebio descripserit Theodoretus. Patet autem eum legisse *αὐτῇ τῇ ψυχῇ, καταλιπόντα, ἐπὶ γῆς,* sicut etiam lemma p. 576 d extr., quod nos apud Eusebium desideramus. [Extat ap. Gaisf. l. c. p. XV].

37. Eus. 578 c	Theod. 89,45	Plato Gorg. 525 A
5. *παράδειγμα*	*παράδειγμα*	*παράδειγμά τι*
ἃ ἂν πάσχῃ] πάσχοι CDFG	*ἃ ἂν πάσχῃ*	*ἃ ἂν πάσχῃ*
10. *ἁμάρτωσι*] ἁμαρτάνωσι* CDFGI	*ἁμαρτάνωσι*	*ἁμάρτωσι*
d. *οὐδὲ γὰρ*	*οὐδὲ γὰρ*	*οὐ γὰρ*
6. *τὰς μεγίστας*	*τὰς μεγίστας*	*τὰ μέγιστα.*

Ergo Theodoreti codex exhibebat: *παράδειγμα* omisso vocabulo *τι, πάσχῃ, ἁμαρτάνωσι, οὐδὲ γάρ, τὰς μεγίστας.* Lemma apud Eus. p. 576 d restituendum esse iam supra vidimus ad p. 577 b c (N. 36); idem nos docet Theodoretus p. 13,22 et (vide infra) 171,30.

Tota commentatio in dissertationibus Halensibus (veneunt ap. Niemeyerum, Halis) publici iuris fit. Ibidem accedit epimetrum de Platonis codicibus.

C. Roos de vita sua.

Natus sum a. d. XIII Kal. Nov. a. p. Chr. n. MDCCCLVIII patre Henerico, matre Iulia de gente Wirsing, quam superstitem esse gaudeo. Fidei addictus sum evangelicae. Eruditionis elementis imbutus vere a. MDCCCLXXI in quartam quae vocatur classem gymnasii Francofurti, urbis patriae ad Moenum sitae, receptus sum. Septem annis post examine maturitatis superato Halas Saxonum studiis philologicis et theologicis vacaturus me contuli. Per quater sex menses ibi moratus academiam Rhenanam adii, cuius commilito fui per duo semestria. Halas reversus per tria semestria ut in iisdem studiis proficerem operam dedi. Audivi scholas, quas haberunt viri illi doctissimi Benrath, Beyschlag, Camphausen, Iacobi, Koestlin, Riehm, Schlottmann, Smend theologi, Buecheler, Dittenberger, Erdmann, Gosche, Haym, Heydemann, Hiller, Keil, Kékulé, Bona Meyer, Neumann, Arn. Schaefer, Usener, Zacher philosophi. Seminarii philologici Halensis sodalis ordinarius per tria semestria, per unum senior fui. In seminario theologico per duo semestria Beyschlagio moderante ad Novi Testamenti interpretandi artem discendam incubui. Praeterea Keilius ut societati eius philologicae per quater, Neumannus ut exercitationibus historicis per bis sex menses interessem benigne permiserunt.

His viris omnibus optime de me meritis, imprimis vero Eduardo Hillero gratiam habeo maximam.

Theses.

I.

Theodoretum Porphyrii et Juliani imperatoris libros contra Christianos scriptos legisse non verisimile est.

II.

Citata ex Platone quae apud Theodoretum reperiuntur (Apologia et Phaedon et Ion dialogi fortasse excipiendi sunt) per se ad verba Platonis emendanda adhiberi non debent.

III.

Erravit M. Schanzius („Studien“ p. 30 cf. edit. Apolog.), cum in Platonis Apolog. 40 C verba *τοῦ τόπου τοῦ* eicienda esse etiam eo probare studuit, quod in codice C Theodoreti (157,3) illa desunt.

IV.

In Eusebii praeparatione evangelica (ed. Gaisf. Dind.) corrigenda sunt: p. 99d *ἐστιν ἐπίφθονον* (pro *ἐπ. ἐστί*), p. 581d *μανθάνομέν τε* scribendum, p. 615c verba *λέγονται — γενέσθαι* delenda sunt, p. 633b *οἱ* ante *λιθολόγοι* delendum, item p. 723c *εἶναι* post *ἔμπειροι*.